

Guide till projektmodell - ProjectBase

Innehållsförteckning

1. Projektmodellen ProjectBase	2
2. Vad är ett projekt?	2
3. Syfte och mål	2
4. Projektets livscykel	3
5. Styrdokument och checklistor	4
6. Organisation och roller	5

1. Projektmodellen ProjectBase

ProjectBase är en styr- och ledningsmodell som definierar hur projekt ska initieras, planeras och genomföras samt hur nyttor realiserar. Modellen omfattar beskrivning av projektprocessen med faser och beslutspunkter, definition av roller, dokumentmallar och checklistor. ProjectBase beskriver även rekommenderade metoder för att genomföra förstudier, planering, riskhantering och löpande uppföljning.

2. Vad är ett projekt?

Ett projekt är ett icke återkommande, tidsbegränsat och budgeterat åtagande för vilket ett mål har satts upp. Ett projekt planeras, styrs och genomförs av en tillfällig organisation som är skraddarsydd för projektets speciella behov.

Projekt är en arbetsform som kännetecknas av att det finns:

- ett avgränsat och mätbart mål.
- ett start och ett slut och är därmed vara begränsad i tid.
- en egen budget.
- en tillfälligt sammansatt organisation.
- en projektägare med övergripande ansvar för uppdraget.
- behov av samordning av resurser.

Syftet med att genomföra ett uppdrag som projekt är att få en tydlig fokusering på åtagandet som ska genomföras.

ProjectBase går att skala för att passa projekt av olika storlek och komplexitet.

3. Syfte och mål

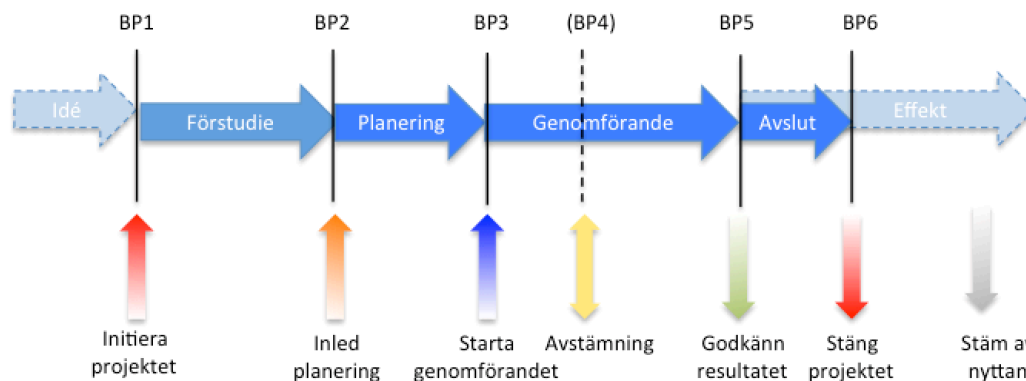
Syftet är samma sak som den effekt som projektet förväntas att skapa, det vill säga varför projektet ska genomföras. Syftet bör specificeras först så att det kan vara styrande för hela projektet. Vanligtvis definieras syftet som ett mätbart effektmål, vilket bör följas upp och utvärderas en tid efter projektet är avslutat.

Målet beskriver vad projektet ska leverera vid en i förväg bestämd tidpunkt. Ett tydligt formulerat och mål förbättrar styr- och mätbarheten genom att projektägare, projektledare och andra viktiga intressenter får samma bild av det projektet ska åstadkomma. Flera olika namn kan användas för att beskriva ett mål: projektmål, leveransmål, resultat eller produktmål.

4. Projektets livscykel

Projektets livscykel beskrivs som en process med syfte att säkerställa att styrning och ledning av varje projekt genomförs på ett i förväg specificerat sätt. Det skapar förutsättningar att utveckla gemensamma metoder och arbetssätt samt underlättar när olika projekt ska jämföras med varandra, exempelvis i en projektportfölj.

Projektlivscykeln i ProjectBase är uppdelad i faser med mellanliggande beslutspunkter.

Den inledande fasen Idé och den sista fasen Effekt ingår egentligen inte i själva projektet, de beskriver urvals- och beslutsprocessen innan man bestämmer att ett projekt ska starta respektive hur man säkerställer att den önskade nyttan realiserar efter att projektet är klart. Men de är viktiga att ta med då de ramar in projektet och placerar det i sitt sammanhang.

Idé

Syftet med idéfasen är att göra det möjligt för ledningen att bedöma och prioritera projektidén tillsammans med andra projektidéer, kundförfrågningar och investeringar samt att kunna ta beslut om att starta en förstudie.

Förstudie

Syftet med förstudien är minska osäkerheten genom att analysera förutsättningar att genomföra projektet. Krav behöver dokumenteras, projektets omfattning definieras, lösning väljas, intressenter kartläggas och affärsnyttan bedömas för att ställas mot kostnader och risker.

Planering

Syftet med planeringen är att välja metod för genomförandet och ta fram en plan för hur projektmålet ska uppnås. Aktiviteter behöver definieras, estimeras och synkroniseras, resurser organiseras, kostnader kalkyleras och risker hanteras.

Genomförande

Under genomförandefasen tas resultatet fram och överlämnas. Aktiviteter och kostnader följs regelbundet upp, avvikelser analyseras och eventuella ändringar hanteras. Ett projekt kan ha flera delleveranser eller en stor i slutet av genomförandet.

Avslut

Syftet med avslutsfasen är att avsluta alla aktiviteter i projektet, utvärdera arbetet och ta till vara erfarenheter samt avveckla projektgruppen.

Effekt

Syftet med effektfasen är att säkerställa att nyttorna realiserats och följs upp. Detta arbete kan börja i samband med första leveransen, alltså innan projektet är klart.

Beslutspunkter

En beslutspunkt är en grind som får passeras när resultatet av föregående fas är godkänt. Vid varje beslutspunkt genomförs ett beslutsmöte som kan resultera i ett av fyra alternativa beslut:

- Fortsätt projektet enligt plan
- Gå tillbaka och ändra eller komplettera
- Stoppa projektet tillfälligt.
- Avsluta projektet.

Beslutspunkt		Beskrivning
BP1	Initiera projektet	Definiera uppdraget Bestäm ramar för projektet och förstudien
BP2	Inled planeringen	Godkänn förstudien Bestäm ramar för planeringen
BP3	Starta genomförandet	Godkänn projektplanen Ge klartecken att starta projektet
BP4	Avstämning	Godkänn delresultat, besluta om större förändring Ej obligatorisk beslutspunkt
BP5	Överlämna resultatet	Godkänn leveransen Inled nyttorealiseringsen
BP6	Stäng projektet	Godkänn slutrapporten Avsluta projektet

5. Styrdokument och checklistor

Som stöd i projektarbetet tillhandahåller ProjectBase ett antal mallar för styr- och beslutsdokument samt checklistor. Syftet med dokumentmallarna är att underlätta styrning och uppföljning genom att skapa ett gemensamt format och utseende på direktiv, planer och rapporter.

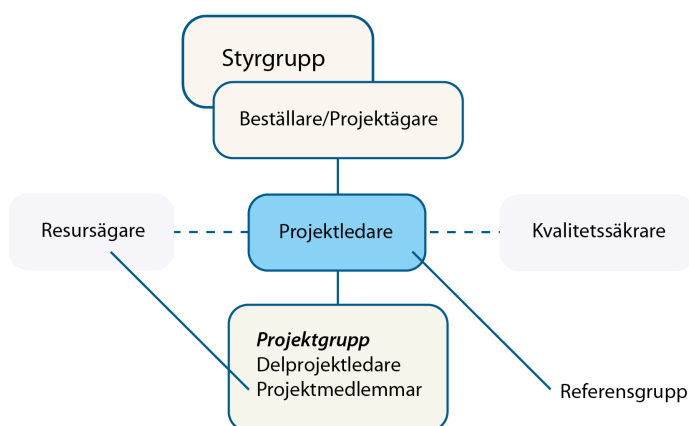
Obligatoriska styrdokument:

- **Uppdragsbeskrivning** – ramar för projektet, bör även innehålla ett business case.
- **Direktiv projektförberedelser** – reglerar vad som ska göras under förstudie och planering.
- **Projektplan** – innehåller all nödvändig information och planer för att genomföra projektet.
- **Slutrapport** – utvärdering av och lärande från avslutat projekt.

6. Organisation och roller

Varje projektroll som ingår i projektets tillfälliga organisation måste vara unik med tydligt definierat ansvar och befogenhet. Undvik delat ansvar, det skapar osäkerhet med följd att viktiga uppgifter riskerar att glömmas bort.

De viktigaste rollerna i projektorganisationen är projektägaren, även kallad sponsor eller beställare, och projektledaren. Tillsammans utgör de projektets kärna som alla andra roller är organiserade i kring.

Styra och granska		Godkänner:
Projektägare	Övergripande ansvar för projektet och nyttorealiseringsen.	BP1 och BP2
Styrgrupp	Beslutsforum med ansvar att granska projektet och fatta beslut om ändringar.	BP3, BP4, BP5 och BP6
Organisera och leda		
Projektledare	Ansvar att leverera resultat genom att organisera, koordinera och följa upp planering och genomförande.	
Utföra		
Projektgruppen	Planerar och utför delegerade uppgifter.	

Stödja	
Resursägare	Tillhandahålla resurser med efterfrågad kompetens.
Referensgrupp	Bollplank med syfte att utvärdera lösningsförslag.
Kvalitetssäkrare	Granska resultat och arbetsgång.
Projektkontor	Stödja projektverksamheten och förvalta metodik och verktyg.